

УДК 342.9:352:004

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.3.24>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ЦИФРОВІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Курилас В.В.,
*аспірант кафедри конституційного права
та галузевих дисциплін,
Навчально-науковий інститут права та гуманітарних наук
Національного університету водного господарства
та природокористування,
ORCID: 0009-0009-0377-198X
e-mail: v.v.kurylas@nuwm.edu.ua*

Курилас В.В. Забезпечення адміністративно-правових засад цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції.

У статті здійснено комплексний аналіз забезпечення адміністративно-правових засад цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції. Обґрунтовано, що після реформи децентралізації місцевий рівень публічної влади став ключовою ланкою цифрової трансформації, оскільки саме тут громадяни найчастіше взаємодіють із публічною владою та отримують адміністративні послуги. Показано, що цифровізація сприяє реалізації принципів належного врядування Європейського Союзу, як от: ефективності та результативності, належної чуйності та прозорості. У свою чергу, це підвищує якість сервісної діяльності органів місцевого самоврядування за умови функціонування дієвого організаційно-правового механізму.

Аргументовано, що ефективне впровадження цифрових технологій в органах місцевого самоврядування можливе за дотримання трьох взаємопов'язаних умов: наявності комплексної нормативно-правової бази та уніфікованих стандартів застосування цифрових рішень; забезпечення захисту персональних даних і кібербезпеки; формування висококваліфікованого кадрового потенціалу та системної політики розвитку цифрових компетентностей. Визначено, що комплексна реалізація таких умов забезпечує стабільність функціонування цифрових технологій, підвищення якості адміністративних послуг та ефективність цифрової трансформації на місцевому рівні, що є необхідною умовою на євроінтеграційному шляху.

Вказується, що органи місцевого самоврядування імплементують норми Європейського Союзу у сфері електронного врядування, захисту персональних даних, відкритості публічної інформації та надання електронних адміністративних послуг, що сприяє гармонізації національного законодавства із правом Європейського Союзу і підвищенню ефективності публічного адміністрування на місцевому рівні. Водночас встановлено, що на практиці існує низка проблем, зокрема нерівномірність рівня цифрового розвитку територіальних громад, недостатнє фінансування заходів інформатизації, а також потреба у вдосконаленні внутрішніх механізмів кібербезпеки.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, органи місцевого самоврядування, євроінтеграція, цифровізація.

Kurylas V.V. Ensuring the administrative and legal principles of digitalization of the activities of local self-government bodies in the conditions of European integration.

The article provides a comprehensive analysis of ensuring the administrative and legal foundations of digitalization of the activities of local self-government bodies in the conditions of European integration. It is substantiated that after the decentralization reform, the local level of public power became a key link of digital transformation, since it is here that citizens most often interact with public power and receive administrative services. It is shown that digitalization contributes to the implementation of the

principles of good governance of the European Union, such as: efficiency and effectiveness, proper responsiveness and transparency. In turn, this increases the quality of service activities of local self-government bodies, provided that an effective organizational and legal mechanism functions.

It is argued that the effective implementation of digital technologies in local self-government bodies is possible under three interrelated conditions: the presence of a comprehensive legal framework and unified standards for the application of digital solutions; ensuring the protection of personal data and cyber security; formation of highly qualified personnel potential and a systematic policy for the development of digital competences. It was determined that the comprehensive implementation of such conditions ensures the stability of the functioning of digital technologies, the improvement of the quality of administrative services and the effectiveness of digital transformation at the local level, which is a necessary condition on the European.

It is indicated that local self-government bodies implement the norms of the European Union in the field of electronic governance, protection of personal data, openness of public information and provision of electronic administrative services, which contributes to the harmonization of national legislation with the law of the European Union and increases the efficiency of public administration at the local level. At the same time, it was established that in practice there are a number of problems, in particular the uneven level of digital development of territorial communities, insufficient funding of informatization measures, as well as the need to improve internal cyber security mechanisms.

Key words: administrative and legal support, local self-government bodies, European integration, digitalization.

Постановка проблеми. Реформа децентралізації в Україні стала новим етапом розвитку системи публічного адміністрування та впровадження кращих практик у діяльність органів місцевого самоврядування. Це сприяло утвердженню місцевого самоврядування як важливого елементу системи публічної влади, що відіграє ключову роль у забезпеченні розвитку територій, якості публічних послуг і залученні громадян до прийняття управлінських рішень. Відтак децентралізація стала не лише інструментом адміністративних змін, а й важливим чинником демократизації суспільства та підвищення ефективності публічного адміністрування.

Водночас посилення ролі органів місцевого самоврядування зумовлює необхідність вирішення нових завдань, зокрема у контексті євроінтеграції, оскільки значна частина стандартів Європейського Союзу (далі – ЄС) стосується їх діяльності та потребує узгодження з національною правовою системою.

У цьому контексті особливого значення набуває діджиталізація як інструмент підвищення ефективності публічного управління, прозорості управлінських процесів і доступності послуг. Водночас залишаються відкритими питання належного адміністративно-правового забезпечення цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування, що й зумовлює актуальність даного дослідження.

Метою дослідження є проведення комплексного аналізу забезпечення адміністративно-правових засад цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції.

Стан опрацювання проблематики. Питанню цифрової інтеграції державної політики в умовах євроінтеграції присвячена робота Ю.В. Акулова, який проаналізував нормативно-правову базу регулювання цифровізації та окреслив критерії оцінки ефективності правового регулювання цифрової трансформації нашої держави [1]. І.В. Криворучко аналізувала ключові ренди цифровізації публічного управління в контексті євроінтеграції [2]. Р.В. Мигаль зацентрував увагу на аналізі теоретико-правових засад цифровізації адміністративних процедур [3], В.І. Цимбалюк зосередився на дослідженні розвитку адміністративно-правових засад цифрового врядування органів місцевого самоврядування [4].

Разом з тим, незважаючи на велику зацікавленість теми цифровізації у системі публічного врядування серед вітчизняних науковців, досі існує потреба у комплексному дослідженні адміністративно-правових засад цифровізації у діяльності органів місцевого самоврядування, як одного із ключових суб'єктів публічного адміністрування, у контексті євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу. Цифровізація стала якісно новим етапом сучасного державного управління лише у 2019 році, коли цифрова трансформація набула практичних рис реалізації. Створення Міністерства цифрової трансформації України об'єднало функції цифровізації під керівництвом одного органу, що стало, на нашу думку, позитивним зрушенням у подальших етапах

модернізації державної політики, зокрема – подальший розвиток Prozorro, доступність державних послуг (через застосунок «Дія»), розширення практики електронного документообігу в органах державної влади, впровадження електронної ідентифікації та електронного підпису, а також створення відкритих державних реєстрів і забезпечення доступу до публічних даних. Зауважимо, що така позитивна тенденція стала показовою і на міжнародному рівні, коли Україна з 102-го місця за рівнем розвитку цифрових послуг потрапила у топ-5 держав у 2024 році.

Не менш важливою цифровізація є і на шляху євроінтеграційної політики. На нашу думку, особливе місце перша посідає при дотриманні принципів належного врядування (good governance), як от: ефективності та результативності, належної чуйності та прозорості [5]. Відповідно, дотримання таких принципів передбачає ефективні процедури розробки політики та законодавства, зручні та ефективні послуги для громадян. Погоджуючись з В.В. Марчуком та В.І. Мельничуком, що «система місцевого самоврядування, з одного боку, є одним із головних об'єктів євроінтеграційних перетворень в Україні, з іншого боку, має відчутний потенціал у реалізації реформ, закладених Угодою про асоціацію» [6, с. 38], ми переконані, що саме на рівні місцевого самоврядування цифрова трансформація відіграє особливу роль у впровадженні стандартів європейського співтовариства, адже саме місцевий рівень влади є найближчим до населення, а тому саме тут є найбільш відчутними результати впровадження підходів адміністрування та впровадження нових цифрових інструментів.

Впровадження цифровізації в діяльності органів місцевого самоврядування та забезпечення її адміністративно-правових засад, на нашу думку, можливе лише за дотриманням наступних умов:

Комплексна нормативно-правова база;

Захист персональних даних;

Наявність висококваліфікованого кадрового складу.

По-перше, законодавче закріплення стандартів впровадження цифрових технологій у роботі органів місцевого самоврядування дозволяє побудувати уніфікований підхід використання механізмів цифрових технологій на місцевому рівні, тим самим сприяє підвищенню прозорості діяльності органів місцевого самоврядування, зміцненню довіри громадян та формуванню єдиного цифрового простору публічного адміністрування. Сьогодні можемо виокремити профільний Закон України від 10.08.2023 р. № 3321-IX «Про цифровий контент та цифрові послуги», зокрема в аспекті захисту прав споживачів у цифровому просторі [7]. Важливим напрацюванням законодавця є і Закон України від 28.06.2024 р. № 2075-IX «Про хмарні послуги», який безпосередньо закріплює основні засади взаємодії між надавачем послуг (зокрема органом місцевого самоврядування) та користувачем таких послуг [8]. Що цікаво, Закон № 2075-IX чітко виокремлює суб'єкта публічної влади – органи місцевого самоврядування, що наділяє такі органи обов'язковими повноваженнями дотримуватись політики використання хмарних сховищ у контексті надання публічних послуг.

Звернемо увагу, що вище згадані нормативно-правові акти є позитивним зрушенням у сфері імплементації стандартів ЄС. З іншої сторони, цифровізація є міжнародним новим трендом у публічній сфері. Наприклад, Директивою ЄС 2019/770 Європейського Парламенту та Ради від 20.05.2019 р. щодо деяких аспектів договорів на постачання цифрового контенту та цифрових послуг зацентровано увагу, що потенціал зростання електронної комерції в Союзі ще не повністю використаний (п. (1)) [9]. Дійсно, розвиток цифрових послуг, електронної комерції та онлайн-платформ у сучасних умовах став одним із ключових чинників економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності держав та модернізації публічного адміністрування. Однак, діяльність органів місцевого самоврядування в розрізі цифровізації лишається не врегульованою спеціальним законом. Хоча Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» і врегульовує деякі питання роботи органів місцевого самоврядування із застосуванням цифрових технологій, вони більше стосуються організаційного характеру на дотримання принципів прозорості (організація доступу населення до електронних послуг, обов'язок розміщення інформації на офіційному веб-сайті відповідного органу місцевого самоврядування тощо) [10]. Аналізуючи нормативно-правові акти Міністерства цифрової трансформації України, спостерігаємо тенденцію до напрацювання механізмів вдосконалення системи цифрового забезпечення органів місцевого самоврядування та доступності таких технологій для населення. Одним із показових прикладів є напрацювання Проекту Закону України «Про внесення змін до статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні, яким пропонується «встановлення єдиних вимог до доступності інформації для користувачів офіційних веб-сайтів органів місцевого само-

врядування, які є особами з інвалідністю» [11], що є, на наш погляд, позитивними зрушеннями до утвердження найкращих принципів європейського співтовариства. Погоджуємось із думкою Ю.В. Акулова, що «формування комплексної системи правового регулювання цифровізації в Україні характеризується послідовністю, системністю та орієнтацією на європейські стандарти, що створює надійну правову основу для подальшого розвитку цифрової економіки та суспільства. та розробкою рекомендацій щодо вдосконалення механізмів їх реалізації» [1, с. 211].

Другою не менш важливою умовою забезпечення адміністративно-правових засад цифровізації у діяльності органів місцевого самоврядування є захист персональних даних громадян. Ми переконані, впровадження цифровізації можливе лише за повної довіри громадян до інформаційно-комунікаційних систем. Ми живемо у період стрімкого розвитку інформаційних технологій та постійного зростання обсягів даних, що обробляються органами публічної влади, у тому числі органами місцевого самоврядування. За таких умов питання належного правового регулювання збору, зберігання, обробки та захисту персональних даних набуває особливої актуальності, оскільки порушення вимог інформаційної безпеки може призвести до витоку конфіденційної інформації, зниження рівня довіри громадян та ускладнення процесів цифрової трансформації. Крім того, кіберзагрози стають все частішим явищем, тому перед органами публічної влади стоїть нелегке завдання – керуватись принципами відкритості та доступності та водночас напрацювати дієвий механізм захисту інформації та персональних даних, який би забезпечував належний баланс між відкритістю публічного управління і вимогами інформаційної безпеки.

Як зазначає С.В. Близнюк, «правовий захист є багатокомпонентним явищем, яке включає в себе низку елементів, серед яких варто виділити: 1) наявність системи нормативно-правового регулювання суспільних відносин у досліджуваній сфері суспільного життя; 2) кібербезпека державних систем; 3) захист персональних даних; 4) ліцензування і контроль за використанням радіочастотного спектра; 5) визначення механізмів юридичної відповідальності» [12, с. 141]. Дійсно, ефективне забезпечення адміністративно-правових засад цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування можливе лише за умови комплексного підходу до правового захисту у сфері інформаційних відносин. Наявність чіткої системи нормативно-правового регулювання, належний рівень кібербезпеки, ефективні механізми захисту персональних даних та визначення юридичної відповідальності за правопорушення у цифровому середовищі є необхідними передумовами стабільного функціонування інформаційно-комунікаційних систем.

Однак, питання кібербезпеки лишається досі не вирішеним у значній частині територіальних громад. Наприклад, Звіт з оцінки цифрової зрілості Центрів надання адміністративних послуг територіальних громад Житомирської області станом на 2024 р. показав, що «більшість громад мають обмежену внутрішню нормативну базу щодо кібербезпеки. Більші громади мають внутрішні базові політики кібербезпеки та інструкції для працівників, тоді як середні та малі громади переважно не мають спеціалізованих документів з кібербезпеки. Ситуація з захищеними внутрішніми мережами суттєво відрізняється між громадами також, більшими громадами, що мають відносно розвинені захищені внутрішні мережі, та малими громадами, які переважно не мають повноцінних захищених внутрішніх мереж» [13, с. 30]. Безумовно, такі результати свідчать про нерівномірність рівня цифрового розвитку та кіберзахисту територіальних громад, що ускладнює повноцінне впровадження цифрових технологій у діяльність органів місцевого самоврядування та не відповідає нормам Регламенту (ЄС) 2016/679 Європейського Парламенту і Ради від 27.04.2016 р., Директиві ЄС 2016/680.

На нашу думку, основним аспектом такого явища є те, що не передбачається закладання частини місцевого бюджету на проведення інформатизації органів місцевого самоврядування. Разом з тим, аналізуючи веб-сайти територіальних громад, ми спостерігаємо тенденцію затвердження програм інформатизації територіальних громад на найближчі роки, які передбачають широке використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для досягнення необхідного рівня ефективності та результативності; можливість прийняття ефективних управлінських рішень; зменшення корупційних ризиків на всіх рівнях і за всіма напрямками; зростання рівня цифрової грамотності населення громади; процес контролю і прозорості тощо.

Особливо питання кібербезпеки набуває при наданні адміністративних послуг органами місцевого самоврядування. Влучними є зауваження Р.В. Мигаля, Є.М. Фітяка та Д.О. Кузика, які переконані, що цифровізація адміністративних процедур ґрунтується на фундаментальних принципах доступності, ефективності, прозорості та безпеки, які визначають якісні характеристики

цифрового урядування та впливають на правове регулювання відповідних процесів. Зазначені принципи забезпечують належне функціонування системи публічного управління, сприяють підвищенню довіри громадян до державних інституцій і зміцненню верховенства права в умовах цифрової трансформації. Зокрема, доступність передбачає усунення бар'єрів у отриманні адміністративних послуг і створення інклюзивного цифрового середовища; ефективність полягає в оптимізації управлінських процесів, автоматизації прийняття рішень і скороченні часу обробки запитів; прозорість забезпечує відкритість діяльності органів влади, можливість контролю за їх рішеннями та запобігання корупційним ризикам [3]. Тому безпека цифровізації має розглядатися як один із ключових елементів забезпечення ефективного функціонування адміністративних процедур та надання публічних послуг органами місцевого самоврядування.

Третьою обов'язковою умовою впровадження цифровізації в діяльності органів місцевого самоврядування та забезпечення її адміністративно-правових засад ми вважаємо наявність висококваліфікованих спеціалістів. В цьому аспекті є цікавими дослідження Г.В. Демошенка: «Очевидно, що значний вплив на стан цифрового розвитку громад показує рівень цифрових компетентностей працівників державних та муніципальних установ. Там, де серед службовців значна кількість осіб які мають, щонайменше, базові цифрові навички і розуміння просування цифрових технологій, там цифровий розвиток територій йде значно швидше й ефективніше» [14, с. 37]. На нашу думку, це є закономірним явищем, адже ефективне впровадження цифрових технологій безпосередньо залежить від рівня підготовки посадових осіб, їх здатності працювати з інформаційно-комунікаційними системами, аналізувати дані та застосовувати сучасні цифрові інструменти у щоденній управлінській діяльності, тим самим ефективно надавати адміністративні послуги та впроваджувати електронне урядування.

У контексті євроінтеграції важливу роль відіграють програми Європейського Союзу, спрямовані на розвиток цифрових компетентностей працівників публічного сектору, зокрема Digital Europe Programme, яка передбачає фінансування освітніх і тренінгових ініціатив у сфері advanced digital skills та підтримує підготовку кадрів для цифрової трансформації публічного адміністрування.

Не менш важливим аспектом є і сама ініціатива органів місцевого самоврядування у підвищенні кваліфікації свого кадрового складу. Нам імponує думка О.М. Вжешневської, що «характерною рисою впровадження цифровізації є активне використання методу заохочення. Трансформаційний цифровий перехід можливий тільки за допомогою застосування ліберальних та гнучких методів публічного адміністрування, адже державний примус не підвищує ефективність публічного адміністрування» [15, с. 119]. При цьому, ми вважаємо, що заохочення має відбуватись як до самих громадян (інформування щодо алгоритму роботи в розрізі електронного управління, консультування тощо), так і до працівників (програми підвищення кваліфікації, участь у спеціалізованих тренінгах і семінарах, стажування, створення умов для постійного професійного розвитку у сфері цифрових технологій і т.д.).

Висновки. Отже, цифровізація діяльності органів місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції є одним із ключових напрямів модернізації системи публічного адміністрування та важливою передумовою підвищення ефективності надання публічних послуг, прозорості управлінських процесів і зміцнення довіри громадян до органів влади. Забезпечення адміністративно-правових засад цифровізації потребує комплексного підходу, який охоплює як нормативно-правове регулювання, так і організаційні, технічні та кадрові аспекти.

Таким чином, основними умовами ефективної цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування є: наявність комплексної та узгодженої нормативно-правової бази, забезпечення належного рівня захисту персональних даних і кібербезпеки, а також формування висококваліфікованого кадрового потенціалу, здатного використовувати можливості цифрових технологій. Водночас встановлено, що на практиці існує низка проблем, зокрема нерівномірність рівня цифрового розвитку територіальних громад, недостатнє фінансування заходів інформатизації, а також потреба у вдосконаленні внутрішніх механізмів кібербезпеки. Важливу роль у процесах цифрової трансформації відіграє гармонізація національного законодавства із правом ЄС, впровадження європейських стандартів захисту даних, електронного урядування та підвищення цифрових компетентностей працівників публічного сектору.

Перспективи розвитку подальших досліджень можуть бути спрямовані на вивчення міжнародного досвіду цифровізації органів місцевого самоврядування та напрацювання перспектив розвитку національної системи цифровізації публічного адміністрування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Акулов Ю.В. Правове регулювання цифрової трансформації в Україні: інституційно-технологічні критерії ефективності в умовах європейської інтеграції. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2025. Т. 3, № 86. С. 209–214. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.3.31>.
2. Криворучко І.В. Ключові тренди цифровізації публічного управління в контексті євроінтеграції України. *Theory and Practice of Public Administration*. 2024. Т. 2, № 79. URL: <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2024-2-06>.
3. Мигаль Р.В., Фітяк Є.М., Кузик Д.О. Адміністративно-правове регулювання цифровізації адміністративних процедур в Україні. *Академічні візії*. 2024. № 33. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14771983>.
4. Цимбалюк В.І. Розвиток адміністративно-правових засад цифрового врядування у системі місцевого самоврядування України в умовах євроінтеграції. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Т. 2, № 5. С. 358–363. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.05.2.55>.
5. An effectively functioning public administration requires. *Public administration reform*. URL: <https://par.in.ua/en/good-governance/principles-of-good-governance>.
6. Марчук В.В., Мельничук В.І. Стан інтеграції європейського досвіду у функціонування системи місцевого самоврядування України. *Регіональні студії*. 2022. № 31. С. 34–39. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2022.31.6>.
7. Про цифровий контент та цифрові послуги: Закон України від 10.08.2023 № 3321-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3321-20#Text>.
8. Про хмарні послуги: Закон України від 17.02.2022 № 2075-IX: станом на 28 черв. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2075-20#Text>.
9. Directive – 2019/770 – EN – EUR-Lex. *EUR-Lex – Access to European Union law – choose your language*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/770/oj/eng>.
10. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР : станом на 7 лют. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>.
11. Проект Закону України «Про внесення змін до статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». *Міністерство цифрової трансформації України*. URL: <https://thedigital.gov.ua/documents/legislation/proekt-zakonu-ukraini-pro-vnesennya-zmin-do-statti-10-zakonu-ukraini-pro-mistseve-samovryaduvannya-v-ukraini>.
12. Близнюк С.В. Адміністративно-правовий механізм цифрової трансформації публічного адміністрування: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Кропивницький, 2025. 205 с.
13. Звіт з оцінки цифрової зрілості Центрів надання адміністративних послуг територіальних громад Житомирської області. 2024. 45 с. URL: https://ega.ee/wp-content/uploads/2025/01/ega_digital-maturity_report_ua_reviii_.pdf.
14. Демошенко Г.В. Вплив цифрової трансформації на муніципальне управління. *Аспекти публічного управління*. 2022. Т. 10, № 1. С. 36–42. URL: <https://doi.org/10.15421/152274>.
15. Вжешневська О.М. Адміністративно-правові засади забезпечення цифровізації діяльності органів публічної адміністрації в Україні: дис. ... д-ра філософії в галузі права: 081. Хмельницький, 2025. 224 с.

Дата першого надходження рукопису до видання: 03.02.2026

Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 20.02.2026

Дата публікації: 5.03.2026

© Курилас В.В., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0